

Lena Séraphin ja Minna Heikinaho Havaita ja kirjoittaa

Lena Séraphin Yhteisöllisen kirjoittamisen alkeet

Kirjailija Georges Perec tarkkaili kolmena lokakuisena päivänä vuonna 1974 pariisilaisen Place Saint Sulpice aukion sattumuksia. Kirjasessaan *Tentative d'épuisement d'un lieu parisien* ("Yritys uuvuttaa pariisilainen paikka") Perec kokoaa aukion tapahtumia luettelon muotoon (Perec 2000). Perec kirjaa ja luetteloi näkemäänsä: linja-autoja, joilla on eri tunnuksia, postinkantaja laukkuineen, ihmisiä, jotka lukevat kävellessään, vauva rattaissa, appelsiineja verkkokassissa, valot syttyvät kahvilassa, kahvila on ääriään myöten täynnä...

Perec myös kommentoi näkemäänsä. Hän huomioi, miten joku pitää savuketta samoin kuin hän itse: keskisormen ja nimettömän välissä. Huomautukset koskevat paikoitellen havaitsemiseen kytkeytyviä kuvitelmia: miten aukiolle laskeutuvia kyyhkysiä katsellessa voi kuvitella niiden olevan aivan samat eiliset linnut.

Teoksen otsikko rekisteröi mielestäni oman lajityyppinsä, nimittäin harjoitelman. Kirjoittaminen tekona ja kirjailijan läsnäolo aukiolla määrittelevät myös harjoittamista. Sen sijaan, että Perec pidättäisi näkemäänsä ja sulkisi sen sanoin kertomukseen, muuttuu hän – kirjoittava subjekti – yhdeksi aukion monista tapahtumista.

Väitöstyöni kirjoittamisen ohessa kehkeytyi ajatus Georges Perecin harjoitelman uusimisesta. Väitökseni aihepiiri, muuttuvan identiteetin ja muuntuvan taideteoksen dialogi, kohdisti huomioni myös tekstin tuottamisen tapahtumaan. Erityisesti pohdin havainnon, ajatuksen ja läsnäolon vuoropuhelua kirjoittaessa ja niiden mahdollista yhteensulautumista tekstissä.

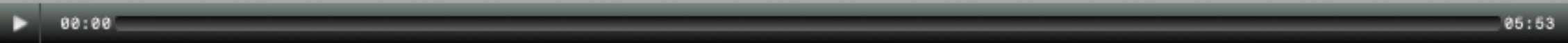
Kutsuin kuusi eri kielellä kirjoittavaa kuvataiteilijaa kirjoittamaan ja havainnoimaan arkeaan: Petri Kaverma, Minna Heikinaho, Behzad Khosravi Noori, Ulrika Gomm, Joanne Lee ja Pia Sandström. Kirjasimme havaintojamme samanaikaisesti mutta eri paikoissa ja erilaisissa tilanteissa yhden vuorokauden ajan. Tätä yhdessä ja erikseen tapahtuvaa notaatiota kutsun yhteisöllisen kirjoittamisen alkeiksi. Tekstejämme lukiessa on mahdollista punnita, miten kuvataiteilijan suhde katsomiseen on kouliintunutta ja onko tämä piirre nähtävissä teksteissä.

Kirjoittamisen aikana tietoisuus muista kirjoittajista oli itsessään voimaannuttava kokemus. Hämmästelin sitä, miten muut kirjoittajat tuntuivat olevan vierelläni kirjoittaessani – voiko kaukaisen läsnäolon aistia?

Luen Minna Heikinahon kirjoittamaa vuorokautta tekstuaalisena läsnäolona, kirjaimina, jotka kytkevät kehon aikaan. Kokeilen, voinco matkustaa ajassa kesäiseen lauantaihin, kuulla oksasahan kitinää, seurata haarautuvaa hiekkatietä ja nähdä kahden puolen istuttavan keinun puhdistuvan sammaleesta. Miten näiden arkisten toimien tarkka kirjaaminen toimii avaimena kokemukseen ajan kulusta ja läheisyyden jakamisesta?

Perecin harjoitelman tavoitteena voi nähdä empatian takaisin tuomisen seitsemänkymmentäluvun jakautuneeseen ja joukkotuhon merkitsemään Eurooppaan. Ajattelen, että myötäelämistä ja empatiaa voi kutsua arkielämäksi. Kaipaam arkea maailmassa, jossa lähimmäisenrakkaus katoaa ja epäinhimillistäminen on jälleen mahdollista.

Ääniharjoite yhteiskirjoituksesta *Försök att tömma tid och skriva två lördagar i omlott.* (Yritys tyhjentää aika ja kirjoittaa kaksi lauantaita limittäin). Minna Heikinaho & Lena Séraphin.

Minna Heikinaho Tässä ja nyt – läsnäolo kirjoittamistilanteessa

Tässä olen. Paljon ajatustyötä, vähän merkkejä ruudulla. Kirjoittaminen on haasteellista ja vaikeaa. Opintojeni aikana lauserakenteet ovat jäykistyneet, en aina ymmärrä, mitä kirjoitan. Yritän kirjoittaa kirjaviisaasti. Filosofinen ajattelu, teorian ja kielen monimutkainen suhde, on vaikuttanut omaan ilmaisuuni. Lauserakenteet ovat muuttuneet vaikeaselkoisiksi, kielikuvat abstrakteiksi. Kielessäni ei ole lihaa luiden ympärillä.

Tämän pitäisi olla jo valmis, tämän tekstin. Jättöaika meni jo ja minä vaan veivaan. Etsin lähdettä, otetta siihen, miten kirjoittaisin. En päästä itseäni helpolla, sillä haluan mukaan lähteen, kiinnostuksen, jonka seurassa kirjoitan. Viikon lopulla Walter Benjamin astui olohuoneeseeni ja olin iloinen: *Benjamin, viimeinen yö* - ooppera hänen viimeisistä vaiheistaan sekä dokumentti *Walter Benjaminin elämä ja kuolema*, joka analysoi oopperan sisältöä ja syntyhistoriaa (Benjamin, *Dernière Nuit* 2016; *Life and Death of Benjamin* 2016). Luen Benjaminia (1936) ja löydän itseni tästä hetkestä: